

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้ความคิด มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ เทคโนโลยี อุปกรณ์อำนวยความสะดวกทั้งหลายในปัจจุบันล้วนแล้วแต่เป็นผลมาจากการใช้ความคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมไปถึงการใช้ความคิดในการพิจารณาปัญหาและแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวเพื่อเตรียมความพร้อมพร้อมกับสถานการณ์ การคิดอย่างมีคุณภาพจึงเป็นสิ่งที่ควรได้รับการฝึกฝน เรียนรู้ และพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง

นักการศึกษาปัจจุบัน ได้หันมาสนใจและให้ความสำคัญกับกระบวนการคิด โดยเชื่อว่ากระบวนการคิดเป็นคุณสมบัติเบื้องต้นอันเป็นพื้นฐานที่จะทำให้มนุษย์เป็นผู้ที่มีความสามารถทางสติปัญญาในการแก้ปัญหาสูง เพื่อวางโครงสร้างพื้นฐานทางความคิดด้านเหตุผล ใฝ่ตรง การคิดทบทวนหาข้อมูลเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ก็จะสรุป โดยใช้หลักเกณฑ์ ดังนั้น การศึกษากระบวนการคิดจึงมีความสำคัญยิ่งในระบบการแก้ปัญหา เพื่อเป็นการแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง และสามารถใช้กระบวนการคิดได้อย่างถูกต้อง

ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่บุคคลควรที่จะพัฒนา เนื่องจากบุคคลทุกคนจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมตลอดเวลา จึงต้องเผชิญกับสถานการณ์ทั้งที่เป็นปัญหาและไม่ใช่ปัญหา บุคคลที่สามารถแก้ไขปัญหาดัง ๆ ให้ลุล่วงไปได้ก็จะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข กระบวนการคิดในการแก้ปัญหานั้นของแต่ละคนจะแตกต่างกันออกไป เพราะคนเรามีความสามารถในการแก้ปัญหาคือหรือไม่ขึ้นอยู่กับบุคคลนั้นมีสติปัญญา ความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ ตลอดจนได้รับการสนใจดีหรือไม่เพียงใด บุคคลที่แก้ปัญหานั้นแต่ละคนย่อมมีลักษณะเฉพาะของบุคคล

ปัญหาสาธารณสุขเป็นปัญหาดังแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันและจะยังคงมีอยู่ต่อไปในอนาคต ซึ่งแต่ละประเทศต่างเผชิญกับปัญหานี้ และตามแก้ไขปัญหายังไม่มีที่สิ้นสุดโลกยิ่งเจริญเท่าใด สาเหตุก็เจริญตามเท่านั้น ความเสียหายจากการแพร่ระบาดของ สาเหตุนี้ประมาณค่าไม่ได้ทั้งทางด้านสุขภาพ ทรัพย์สิน เศรษฐกิจ ศีลธรรม และความมั่นคงของประเทศ ฉะนั้นสาเหตุจึง

เป็นเครื่องมือสำหรับการปกครองเมืองขึ้นของประเทศมหาอำนาจ เช่น การล่าอาณานิคมของประเทศต่าง ๆ

ประเทศไทยได้เผชิญกับปัญหาสุขภาพจิตเป็นเวลานาน จนกระทั่งได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ.2519 และได้ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัติและนโยบายการแก้ไขปัญหายาเสพติดของรัฐบาลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 แต่ปรากฏว่าปัญหายาเสพติดไม่ได้ลดลง ดังจะเห็นได้จาก รายงานผลการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ประจำปีงบประมาณ 2545 การจับกุมผู้กระทำความผิดรวม 125,688 คดี ผู้ต้องหา 133,581 คน ของกลาง 91.53 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกระทรวงยุติธรรม, 2545, หน้า 18) และยังคงเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยและยังมีความซับซ้อนมากขึ้นปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ทวีความรุนแรงและแพร่ระบาดอย่างรวดเร็วในสังคมทุกระดับ ทั้งในครอบครัว สถานศึกษารวมถึงชุมชน หมู่บ้าน ซึ่งยาเสพติดเป็นตัวทำลายทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในชุมชน อันเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ จากสภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง มุ่งเน้นเฉพาะวัตถุนิยม ทุกคนมุ่งแต่ทำมาหากินจนไม่มีเวลาดูแลครอบครัวของตนเอง ไม่มีใครที่จะสนใจชุมชน จึงทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น การขาดความอบอุ่นในครอบครัว เมื่อมีปัญหาในการปรับตัว สมาชิกจึงหันไปพึ่งยาเสพติด ซึ่งก่อให้เกิดผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน และเป็นภาระที่สังคมจะต้องคอยให้ความช่วยเหลือ ทำให้รัฐต้องสูญเสีย งบประมาณของประเทศเป็นจำนวนมาก แม้ว่าหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนจะ ได้พยายามป้องกันและควบคุมปัญหายาเสพติดที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังแล้วก็ตาม แต่ปัญหายาเสพติดก็ยังคงเป็นปัญหาเรื้อรังที่ต้องระดมผู้คนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมปัญหานี้

เนื่องจากปัญหายาเสพติดก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการลักลอบ ขโมยน้อย จี๊ปสัน อาชญากรรม การใช้ความรุนแรง การแพร่ระบาดของเชื้อโรคเอดส์ในกลุ่มผู้ติดยาเสพติด และปัญหาอุบัติเหตุจากการใช้ยาเสพติดขณะขับขี่รถยนต์พาหนะ ซึ่งทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมาก ดังจะเห็นได้จากการเสนอข่าวของสื่อมวลชนเป็นประจำ ปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมานั้นล้วนแล้วแต่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงในชุมชน หากไม่ได้รับการแก้ไขก็จะเป็นตัวถ่วงในการพัฒนาชุมชน ดังนั้น รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยจึงได้ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงานเพื่อการป้องกันและควบคุมปัญหายาเสพติด การบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด ในการป้องกันและควบคุมปัญหาจึงต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กัน อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมระบบที่มีผลกระทบซึ่งกันและกัน โดยยึดสมาชิก ครอบครัว โรงเรียน และชุมชนเป็นศูนย์กลาง จึงจะสามารถป้องกันและควบคุมได้อย่างเหมาะสม

หน่วยย่อยของสถาบันทางสังคมที่สำคัญที่สุดคือครอบครัว เพราะเป็นส่วนที่สร้างและปลูกฝังความเชื่อ ค่านิยม และทัศนคติให้มีต่อบุคคลที่เป็นสมาชิก และในทัศนะของประชาชนทั่วไปมักจะมองว่า พ่อแม่เป็นผู้นำของลูก ครูที่โรงเรียนเป็นที่เคารพนับถือของสังคม พระที่วัดเป็นผู้นำทางจิตวิญญาณ แต่โดยลักษณะเอกเทศของกลุ่มต่าง ๆ แล้วไม่มีความเข้มแข็งพอจะสร้างกระแสนในการต่อต้าน หรือปฏิเสธสิ่งที่ไม่ต้องการ สิ่งที่เป็นภัยต่อสมาชิกของครอบครัวได้ ดังนั้นการรวมตัวกันของหลายกลุ่มขึ้นเป็นชุมชนจึงมิได้มีความหมายเฉพาะการเป็นหน่วยปกครองเท่านั้น แต่การเป็นชุมชนนั้นต้องสามารถที่จะสร้างให้เกิดพลังต่อต้านสิ่งที่เป็นภัยต่อสมาชิกของครอบครัว และชุมชนที่อยู่ร่วมกันด้วย ดังนั้นเมื่อมองถึงผู้นำชุมชน ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน มักจะเป็นที่เคารพนับถือของชาวบ้าน หรือคนในชุมชน กลุ่มชุมชนจึงเข้าใจกันว่า การป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรมเป็นเรื่องของเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น แต่ในความเป็นจริง รัฐไม่สามารถป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรมโดยลำพังแต่ต้องได้รับความร่วมมือจากชุมชน เพราะปัญหาแต่ละพื้นที่จะมีสภาพปัญหาที่แตกต่างกัน ผู้ที่จะเข้าใจถึงสภาพความเป็นไปและแนวทางในการป้องกันและควบคุมปัญหาได้อย่างถูกต้อง คือ คนในพื้นที่นั้น ๆ สำหรับผู้นำชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรมนั้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการรวมตัวเพื่อก่อตั้งกลุ่มและคณะกรรมการ (วันทนีย์ จันทรเอี่ยม, 2543, หน้า 13) ดังนั้นบุคคลในชุมชนจึงมีบทบาทสำคัญในการชักจูงโน้มน้าวจิตใจให้สมาชิกยินยอมพร้อมใจเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งเป็นเขตเป้าหมายทางธุรกิจการค้า การศึกษา และการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ประกอบกับเป็นพื้นที่แออัดจึงทำให้สภาพการแพร่ระบาดของอาชญากรรมอยู่ในระดับรุนแรงมากขึ้น ผู้นำชุมชนจึงมีส่วนสำคัญที่จะกระตุ้นให้คนในชุมชนลุกขึ้นมาสู้กับปัญหาอาชญากรรม

สำหรับวงการสตรีไทย ในปัจจุบัน ซึ่งได้มีการพัฒนาขึ้นมาเป็นผู้นำในวงการต่าง ๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นการดำรงตำแหน่งต่าง ๆ หรือการบริหารงานที่อยู่ในระดับสูง ทำให้เป็นที่ยอมรับกันแล้วว่า ผู้หญิงมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าชาย ในฐานะที่เป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ผู้หญิงจึงมีบทบาทในลักษณะใหม่ขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นในด้านการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งในการปกครองระดับท้องถิ่นได้เปิดโอกาสให้สตรีเข้ามามีบทบาทในการปกครอง การที่สตรีเรียนรู้วิธีการและแนวทางที่จะทำให้ตัวเองเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองย่อมทำให้มองเห็นการณ์ไกล รู้ว่าควรที่จะพัฒนาปรับปรุงแก้ไขด้านใดบ้าง และเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้วว่า สตรีมีความคิดความอ่าน สุขุม รอบคอบ

(ชัยพร วิชาวุธ, 2520, หน้า 46) ดังนั้น การที่ผู้นำชุมชนสตรีจะเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและควบคุมปัญหาต่าง ๆ ในชุมชนจึงเป็นที่น่ายินดี และควรสนับสนุนให้ผู้นำชุมชนสตรีมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต

ปัญหาอาชญากรรมเป็นปัญหาทางสังคมที่ทุกชุมชน ทุกฝ่าย จะต้องร่วมกันแก้ไขปัญห และปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนใดก็ตาม สมาชิกในชุมชนนั้นจะต้องมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมตนเองให้พ้นจากปัญหาอาชญากรรมนั้น เพราะปัญหาอาชญากรรมนั้นเสี่ยงต่ออิทธิพลมืด มีหลาย ๆ ชุมชนที่ผู้นำชุมชนเป็นสตรีแล้วสามารถป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรมโดยไม่เกรงกลัวอิทธิพลต่าง ๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการทำงานของผู้นำชุมชนที่เป็นสตรีในเรื่องการดำเนินงานป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรม การที่ผู้นำชุมชนสามารถดำเนินการป้องกันและควบคุมปัญหานั้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา กระบวนการคิดและวิธีการทำงานของผู้นำชุมชนสตรีเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในการดำเนินการป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรม การที่ผู้นำชุมชนสตรีเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในการดำเนินการป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในชุมชนเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษากระบวนการคิดและวิธีการทำงานของผู้นำชุมชนสตรีในการดำเนินการป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรมในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านประชากร ศึกษาข้อมูลจากผู้นำชุมชนสตรีที่อยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งดำรงตำแหน่งระหว่างปี พ.ศ. 2545-2549 มีจำนวน 17 คน

ด้านเนื้อหา ศึกษากระบวนการคิดและวิธีการทำงานของผู้นำชุมชนสตรีเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในการดำเนินการป้องกันและควบคุมปัญหาอาชญากรรม

นิยามศัพท์เฉพาะ

กระบวนการคิด หมายถึง ความสามารถของสมองในการคิด การมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างข้อเท็จจริงต่าง ๆ และหาข้อสรุปได้อย่างสมเหตุสมผล ความสำคัญและจำเป็นต่อการเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหาหาสาเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถคิดได้อย่างสร้างสรรค์กับสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ

ผู้นำชุมชนสตรี เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ หมายถึง บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือเลือกตั้งให้ทำงานในตำแหน่งผู้นำชุมชน ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

การดำเนินงานการป้องกันและควบคุมปัญหาหาสาเหตุ หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในชุมชนเพื่อป้องกันและควบคุมปัญหาหาสาเหตุ

ยาเสพติด หมายถึง ยา หรือสารเคมี เมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยาและมีสุขภาพทรุดโทรม อันได้แก่ ยาบ้า กัญชา ยาไอ้ โคเคน และสารระเหย

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

1. เพื่อทราบกระบวนการคิดและวิธีการทำงานของผู้นำชุมชนสตรีในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ในการดำเนินงานการป้องกันและควบคุมปัญหาหาสาเหตุ
2. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงวิธีการดำเนินงานการป้องกันและควบคุมปัญหาหาสาเหตุที่เกิดขึ้นในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษากระบวนการคิดและวิธีการทำงานของผู้นำชุมชนสตรีในครั้งต่อไป

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved